

Jan Hus i s jinými mistry, potupující Viklefových kusuov čtyřicet, za-
 50 bránili jsú zjevně a zapověděli všem pod vypověděním z českého jazyku,
 aby nižádný kromě mistruov ani držel, ani četl najpilnějších kněh Viklefo-
 vých, to je O tělu božiem a Dialogu a Trialogu, ale školních aby požívali.
 A tak M. Jan Hus říkal na kázani, jakož to jest svědomo mnohým, že ni-
 žádného bludu Viklefova ani koho jiného chce zastávati. Také kázal je, že
 55 jest-li Viklef v nebi, že „pros za nás boha“, jest-li v očistci, „pomáhaj mu,
 bože“, a jest-li v pekle, „buď pán buoh pochválen“. A to je v Konstanci
 před smrtí zjevně přede všemi řekl: „Co mě viníte Viklefem? Co mi do
 něho? Všakť jest Viklef nebyl Čech, aniť jest otec muoj, ale bylť jest Angliš;
 protoť psal-liť jest bludy, nechť zaň Anglišové odpoviedají.“ A z té řeči
 60 máš, žeť se jest mistr Jan Hus Viklefa jako odřekl. Učinmež my Čechové též
 a říekajme: „Co nám do Viklefa? Všakť je Čech nebyl, ani otec náš! Proto
 nechceme jeho jmieti za apoštola ani za evanjelistu. Ani chtějme viklefové
 slúti, abychme jménem tiem všech bluduov Viklefových na se nevzeli
 a sebe velice proti bohu i proti všemu křesťanstvu nezmazali a nezavedli.“

Nadpis: *v kusiech* v člancích, v bodech – 1 *v cele zrozuměti* docela porozuměti – 2 *hamišně* potouchle – 4 *výtržných* pobuřujících, nesprávných – 7 *dovodí* dokládá; stranu část – 9 *tolikéž* stejně, stejně tak; *kaceřují* prohlašují za kacířské

13 *nepodobné* nevhodné, nesprávné – 14 *pudie* nutí – 16 *nehodné* nevhodné, ne-náležitě – 17 *doktor cierkve svatě* církevní učitel, církevní autorita; *dlužni* povinni – 18 *z zavázanie* jak je závazné – 23 *těž totěž* – 24 *sborové mistrští* sbory universitních mistrů, tj. profesorů – 25 *jako od padesáti let vzešlý* asi před padesáti lety ustanove-ný – 27 *nesvorný... protivný... odporňý* jsoucí v rozporu... protivící se... odporující – 28 *mluvě na řeč svatého Petra*: výklad Viklefův na 1 Petr. 4 (Sermones III, vyd. Loserthovo, Londýn 1889, s. 252) – 28-29 *Estote prudentes* (lat.) Buďte střídmi (1 Petr. 4, 8) – 30 *osvědčuji* dosvědčuji – 31 *žalostně* s lítostí, pokorně; *máš* máš si udělat závěr – 35 *Contra Focium*, kap. 16: kapitola 16 Viklefova spisu Proti Fotiovi – 39 *na se zná* vyznává, přiznává se – 42 *než* ale, avšak – 43 *i školnie* i v písmě svatém: tj. filosofické i teologické; *ke stu bliz skoro sto* – 45 *a žádných* ale žádné – 46 *jenž jsú* o desateru božiem přikázani: míněno Viklefův spis Decalogus – 47 *faleš* lež, nepravdu – 48 *kusuov čtyřicet*: míněno veřejné odsouzení 45 článků vybraných ze spisů Vikle-fových na pražské universitě r. 1403 – 49 *z českého jazyku*: z českého národa, tj. ná-rodnostní skupiny na universitě – 50 *najpilnějších* nejzávažnějších – 51 *aby požívali* aby užívali – 52 *jakož to jest svědomo* jak je známo – 55 *v Konstanci* v Kostnici, tj. na sněmu kostnickém – 57 *Angliš* Angličan – 61 *ani chtějme viklefové slúti* a nechtěj-me býti nazýváni přívrženci Viklefovými, viklefisty – 63 *abychme nezmazali a neza-vedli* abychom neposkvrnili a nesvedli

VÁCLAV Z KRUMLOVA O ZNAMENÍCH KACÍŘŮ

Václav z Krumlova byl předním politickým představitelem českého katoli-cismu v druhé polovině padesátých let 15. století. Vyšel z jihočeského rožmberského

prostředí, nabyl vzdělání v církevním právu na padovské universitě, nějaký čas byl patrně v diplomatické službě u Oldřicha z Rožmberka, ale brzy se stal děkanem pražské kapituly a administrátorem katolického kněžstva. Studium v Itálii ho přivedlo do styku s italskými humanisty, takže se stal jedním z těch literátů, jejichž prostřednictvím se čeští vzdělanci seznamovali s italským humanismem. Jeho vlastní literární tvorba však humanismem nebyla podstatněji zasažena. Zemřel asi roku 1462.

Jeho latinský traktát *De signis hereticorum (O znamentch kacířů)* je inspirován příbuzným spisem vzniklým na pařížské universitě. Jako 22. znak kacířů vytýká husitům, že v jazyce lidu skládají nové žalmy, písně a verše a jimi svádějí duše věřících. Toto stanovisko svědčí o významu, který měla husitská píseň i po porážce bojovného husitství.

Dvaadvacáté znamení, kterak lze podle vnějšího pokrytectví rozpoznat kacíře, je toto: Pěstují buď nové žalmy a verše, anebo nové písně, do kterých vkládají náplň svého kacířství a základy svých bludů pod vnějším zdáním zbožnosti a Písma. Takové verše a písně s vlastními nápěvy zpívají a dávají zpívat v kostelích, na veřejných místech, při procesích a při svých hostinách pod pláštikem zbožnosti, jako by odvraceli posluchače od věcí světských.

Proti nim úspěšně bojují všechny důvody, které jsme uvedli výše při jedenáctém, třináctém a sedmnáctém znamení proti osobám pověřivým a vymýšlejícím novoty v církevních obřadech. Ale také Apoštol vybízí proti takovým lidem Efezské v první kapitole, aby se nedali unášet každým větrem kdejakého učení. A to vskutku znamená dát se unášet neblahým větrem pošetilosti, když se horlivě zpívají písně složené lidmi neučenými, a zvláště když se v hlavním městě drží to, co nebylo přijato od církve. Že takto sluší věc chápat a vykládat, to rozhodl koncil toledský, jak je patrné výše a jak je citováno v Dekretu, dist. 12, kap. 13 „De his“. Rovněž Apoštol napomínal, ba zapřisahal svého žáka Timotea, aby „se vyhýbal světským novotám slov“ – v 1. listě k Timoteovi, kap. 6. A jak je zřejmé z knihy koncilů církevních, bylo na koncilu v Laodicei přijato rozhodnutí, že se v kostele nemají říkat žalmy složené od laiků a v lidovém jazyku, rovněž že se nemají číst knihy, které nebyly pojaty mezi spisy kanonizované. A Řehoř VII. zakázal Čechům zpěv v lidovém jazyku, jak jsme výše uvedli při jedenáctém znamení. Tak učinil také papež Jan hned při založení biskupství pražského, jak je zcela zřejmě jasné každému, kdo nahlédne do České kroniky. Neboť tam zakázal papež Jan obřad i zpěv slovanský, to jest tedy zpěv v lidovém jazyku, hned při zřízení a založení pražského biskupství. Tak činili ariáni, kacíři, kteří si pro své kostely skládali vlastní verše a žalmy, v nichž byly obsaženy výmysly jejich bludařství, a zpívali je proto, aby svedenému lidu lahodili, jak se o tom píše v X. knize Trojdílných dějin církve, v kap. 8.

Tak dovedou činit kacíři, aby tím snáze svedli ubohé duše, duše zba-

vené světla pravdy. Tak i dnes někteří skládají nové skladby, a vzdalující se toho, co v život uvedli svatí Otcové, zpívají své hlouposti a napodobují tak, není divu, své rodiče a učitele – kacíře.

10 *Apoštol*: Pavel, správně Efez. 4,14, nikoli Efez. 1 – 14 v *hlavním městě*: v Praze – 15 *koncil toledský*: z 18 synod, které se konaly ve španělském městě Toledu do zač. 8. stol. a měly význam pro rozvoj církevního práva, míněna jedenáctá z r. 675, jež se zabývala zvláště otázkami církevní disciplíny a právy i povinnostmi biskupů – 16 v *Dekretu*: Dekret Graciánův (Friedb. 1,30) – 19 *na koncilu v Laodicei*: synoda v maloasijském městě Laodicei se konala v 2. pol. 4. stol.; zabývala se hlavně církevním právem a některá z jejích usnesení byla později přijata do Dekretu Graciánova (srov. PL 84, 131) – 22 *Řehoř VII.*: papež v l. 1073-1085 – 23 *Jan*: Jan XIII., papež v l. 965-972; *při založení biskupství pražského*: v březnu r. 973 – 25 *do České kroniky*: do kroniky Pulkavovy (srov. FRB 5, s. 25 a 228), kde je bula citována doslovně; toto falzum převzal Pulkava z Kosmovy kroniky (srov. FRB 2, s. 37) – 27 *ariáni*: vlivná náboženská sekta, vzniklá ve 4. stol. z přívrženců alexandrijského kněze Aria; lišila se od oficiální církve v názorech na Kristovo božství – 29-30 *Trojdielných dějin církve*: míněna *Historia ecclesiastica tripartita*, jejímž autorem byl římský historik a encyklopedista Cassiodorus († 585)

Poznámky ediční

Mikuláš z Pelhřimova (Biskupec): Tábořská obrana

Biskupcova obrana tábořského stanoviska vznikla r. 1431, ale dochované lat. znění pochází až z r. 1434; je obsaženo v rkpe rajhradském 411, fol. 1a-64b, nyní v UK v Brně. První vydání pořídil Flacius Illyricus ve svém basilejském tisku z r. 1568 (*Confessio Valdensium*), druhé Baltazar Lydius ve sborníku *Waldensia*, vyd. v Rotterdamu r. 1616. Románští valdenští přeložili a zpracovali Biskupcovu obranu do své lidové summy *Tresor e lume de la fe* (rkp v Dublině, Trinity College, C. 5. 22). – Literatura: F. M. Bartoš, *Světcí a kacíři*, Praha 1949, s. 175n.; týž, *Chelčický a Rokycana*, LF 48, 1921, 36n.; J. Macek, *Tábor v husitském revolučním hnutí I, II*, Praha 1955-1956 (podle rejstříku); *Křesťanská revue, Theolog. příloha* 1961, č. 3 (číslo věnované Biskupcovi; tam zejm. A. Molnár, *Nad úvodními kapitolami Biskupcovy tábořské konfese*).

Naši ukádku, první tři kapitoly obrany, přeložil A. Molnár.

Obrana tábořských

Dochována v rkpe Městské knih. ve Vratislavi IV Q 231, fol. 191a-201b; opis téhož, pořízený Fr. Palackým, v Muz. III D 3 (odtud i naše ukádku – *Pal*). – Vydal Z. Nejedlý, *Prameny k synodám strany pražské a tábořské v l. 1441-1444*, Praha 1900, s. 44-56 (*Nej*).

Naše ukádku je v rkpe na fol. 191a-193a; ve vyd. na s. 45-47.

55 klaněti se *Pal, Nej* bez se *Vrat*